

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Non solùm Ecclesiæ Gallicanæ, sed etiam Regis consensu neccessarius est ad executionem publicam novorum canonum. Episcopi de legis æquitate disceptant; Princeps de Reipublicæ tranquillitate. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Anastafius in vita
Hadriani.

Idem Anastafius
Præfatione in Sep-
timum Synodum.

Idem Anastafius
Præfat.

Vide lib. 6. c. 15.
§. 1.

Pithorus in Præ-
fat. ad Helior.
Miscell.

Vide lib. v. cap.
18. §. 15.

posuisse vir illustr. Bellarminus & plerique omnes existimarunt. Sed vitium illud tribuendum est interpreti qui Græcam illam Synodum Latinè verterat jussu Adriani I. de cujus interpretis imperitia conqueritur Anastafius Bibliothecarius, qui secundam interpretationem aggressus est tempore Ioannis VIII. *Interpres, inquit, penè per singula, relicto utriusque lingue idiomate, adeo est verbum è verbo securus, ut quid in eadem editione intelligatur, aut vix aut nunquam possit adverti, in fastidiumque versa legentium, penè ab omnibus hac pro causa contemnatur.* Discussa occasione quæ Gallicanos Episcopos & Carolum Regem ad repudiandam Synodum Nicenam per errorem facti movit, id tantum ex eo colligi velim, Reges Francorum, cum Gallicana Ecclesia, eam facultatem sibi arrogasse, ut de synodis recipiendis, vel rejiciendis, disceptatio sibi libera esset; præsertim si per Legatos suos rebus gerendis non interfuisent. Qua ratione usus est Anastafius, cum de Synodi Trullanæ Constantinopoli habitæ canonibus loquitur, quos à ceteris patriarchalibus sedibus repudiatos fuisse docet; *nimirum quia nulla earum, cum ederentur, aut promulgans, aut consentiens, aut saltem præsens inventa est.*

III. Octava Synodus, quæ sub Hadriano secundo coacta est Constantinopoli, canones aliquot edidit, qui à Gallicanis Episcopis non videntur statim recepti. Etenim Hincmarus Episcopus nunquam eorum meminit in epistolis suis; & Ademarus monachus Engolismensis laudatus à Pitheco, quedam contra veteres canones illic decreta fuisse observat. Planè mores in Gallia receptos, & jura regia, variis canonibus videtur synodus illa petivisse. Etenim Principum suffragia ab electionibus Episcoporum arcet canone xii. cum tamen absque Regis consensu, etiam post Octavam Synodum, electiones in Gallia non fierent. Episcopos omnes sistere se Concilio Patriarchæ jubet canon xvii. neque Principum jussu impediri; cum tamen à regno discedere, & synodo interesse absque consensu Principis, vetitum esse Gallicanis Episcopis doceat Hincmarus, & plerique auctores post Octavam Synodum. Eodem canone vetatur ne synodus fiat præfente Principe. quod moribus Gallorum adversabatur, qui Synodos in palatio ut plurimum celebrabant, etiam sub Carolo Calvo, post Octavam Synodum. Electiones Episcoporum soli Clero, expulsis laicis, asserit canon xxii. Sed populum habuisse suas partes in electionibus, usque ad seculum undecimum, omnibus notum est.

IV. Hoc jure expendendorum canonum usa est Ecclesia Gallicana in Conventu Bituricensi à Carolo VII. Rege Francorum indicto. Etenim cum à Legatis Concilij Basileensis, quod apud Gallos tunc Concilij Generalis nomine censebatur, Ecclesiæ Gallicanæ congregatio rogaretur *ut decreta & statuta ejusdem sacri Concilij recipere, & observare, observarique facere vellet, decrevit præfata sancta Congregatio decreta ipsa visitare, ad sciendum si quæ essent simpliciter recipienda, & quæ cum certis modificationibus seu interpretationibus acceptanda congruere viderentur utilitati & moribus Regni & Delphinatus prædictorum.* Quibus decretis diligenter matureque inspectis, ac visitatis, censuit eadem sacra Congregatio plurima ex ipsis decretis & statutis recipienda, cum certis tamen licet modificationibus.

V. Non solum autem Gallicanæ Ecclesiæ consensus expectandus est ut novi canones vigeant; sed Regi quoque ea sollicitudo maximè incumbit. Cum enim pars nobilissima regij muneris in tuendis canonibus & receptis moribus verferetur, & antiqui Patres eum ordinem secuti fuerint ut à Principibus confirmationem rerum definitarum postularent, præjudicio suo id Principibus arrogasse videntur ut novæ leges executioni publicæ mandari non possint, si eorum consensu expresso vel tacito destituantur, etsi fortasse quamplurimis Ecclesiæ Gallicanæ proceribus acceptæ fuerint. Neque obstat quod objici possit, quemadmodum in abroganda lege per novæ consuetudinis usum sufficit ut major pars populi in eam consuetudinem consenserit, ita etiam sufficere, ut novæ leges receptæ videantur, si numero vincant qui earum utilitatem commendant. Etenim diversa est ratio Principis & Episcoporum. Illis enim de novæ legis æquitate disceptare liberum erit. Sed de juribus regni, & de civium tranquillitate, quæ novitate illa fortasse concuteretur, solus Princeps decernit vi illius juris divini quod ei tuitionem canonum & consuetudinum antiquarum asseruit; præsertim si legibus suis, aut decessorum, moribusque receptis, canones illos adversos esse videat. Hoc est satis antiquum Imperij Gallici arcanum; de quo retinendo monuit graviter Philippum IV. Regem Odo Dux Burgundiæ: *Consulimus etiam vobis, inquit, quod nullemodo patiamini quod aliquis in regno vestro aliquid novum instituat, quod temporibus prædecessorum vestrorum institutum non fuerit, vel ordinatum, vel usitatum.* De novis Bonifacij VIII. & ceterorum Pontificum constitutionibus loquitur Quibus

Tom. 1. lib. 1.
Eccles. Gall. c. 11.
n. 1.

Quibus in Gallia locus non fuit, ob diffiduum Regis cum Pontifice, ut observat Glossator Ioannes Andreas in *c. Generali. De electione. in sexto*: ubi relato divortio Bonifacii & Philippi, ob jura Regalium, hæc addit: *Ideo secundum aliquos Constitutiones istius compilationis non fuerunt receptæ in regno propter istam controversiam.* Quæ verba recita sunt ab editione Romana. Ceterum plurimæ Decretales hoc sexto libro comprehensæ hodie vigent in iudiciis, & frequenter apud summa Curiarum tribunalia à Caussidicis laudantur.

VI. Duobus exemplis recentioribus regie auctoritatis consensus necessarius esse probatur: quorum alterum è Concilio Basileensi, alterum è Tridentino. petatum est. Ecclesiæ Gallicanæ precibus & monitis sollicitatus Carolus VII. quæ de recipiendis Concilij Basileensis Decretis tractata fuerant, consilio cum proceribus habito, postquam omnia æquitati congruere vidisset, celebri illa Pragmatica Sactione confirmavit, vimque & robur legis publicæ, Concilij Basileensis capitibus addidit. Quod eo sensu accipiendum est, ut eorum Decretorum vigor non ab eo tempore quo Basileæ edita fuerant, sed à die promulgatæ Pragmaticæ Sactionis obtineret, quemadmodum edicto suo Princeps invictissimus constituit anno 1440. Concilij Tridentini definitiones fidei admittæ sunt Edicto publico, quod ea de re latum est anno 1579. Sed Decreta quæ disciplinam respiciunt, non servantur in Gallia, quia lege Principis destituuntur: quamvis præcipua capita, quæ Gallicanæ Ecclesiæ receptos mores & jura antiqua non infringunt, comprehensa sint Constitutionibus regis, quæ hac de re variis temporibus editæ sunt. Quod gratum & acceptum fuisse Summo Pontifici Clementi VIII. restatur Henricus Magnus felicis memoriae Princeps in rescripto anni MDCVI.

Ceterum nemo est in Gallia hodie, cui non perspectæ sint regie auctoritatis partes in canonum à Conciliis decretorum editione, cum frequentissimè totius Cleri Gallicani conventus Concilij Tridentini promulgationem à Regibus nostris supplicibus libellis postulaverit, ea lege, ut imperio suo ea capita exciperent, quæ moribus regni, id est, Libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ, adversarentur. Quorum desiderijs Principes, toto hoc negotio sæpe in consilium prudentissimorum virorum relato, se accommodare non potuerunt. Quod non ita interpretari oportet, ac si contumaci animo ejus Concilij communionem respuerent, quam in negotio fidei sanctissimè colunt:

quin potius eam sententiam amplexi sunt studio tuendæ Libertatis Ecclesiæ Gallicanæ, quæ in quamplurimis capitibus hujus Concilij decretis pessundatur. Eam perniciem non admissis synodi constitutis amoliri tutius esse duxerunt, quàm receptæ semel auctoritati, quæ pondere suo delicata ingenia premere posset, exceptionibus quibusdam jura Gallici imperij subducere. Sanè Legatorum ab Henrico II. & Carolo IX. ad synodum missorum de regia dignitate imminuta conquerentium secessio, non admittendæ synodi consilium jovit; existimantibus nostris hoc non alienum esse à veteri disciplina, de qua dictum §. II. Quia in re exemplum Ioannis VII. sequendum putarunt, qui anno DCCV. canones sub sextæ Synodi nomine in Trullo à Græcis editos, quibus Romanæ Ecclesiæ consuetudines quædam convelluntur, suscipere renuit, etsi per Legatos Iustinianus Rhinotmetus Imperator id à Pontifice suppliciter contenderet, arbitrio permisso, ut quos vellet, canones expungeret. Non compono invicem Trullanam Synodum, quæ à Beda erratica dicitur, & inconsulto Romano Pontifice habita est, cum Tridentino Concilio, quod apostolicæ sedis auctoritate legitime est indictum & habitum: sed prudentiam Ioannis VII. cum Regum nostrorum providentia, qui tanto cautiùs iuribus suis consulere debent, quanto minus illis in Canones licet quàm Romano Pontifici, cujus est rebus definitis *ro xup* & auctoritatem interponere. Ex eo est quòd Anastasius Bibliothecarius factum Ioannis hac in parte non prober, quem à canonum emendatione, *humana fragilitate timidum*, cessasse scribit. quamvis à recentioribus hæc repulsa inter præclara Ioannis facinora adscribat. Itaque Concilij Tridentini publicatio dilata est ad concordiam alendam: quæ si alia ætate alios mores postulet, integrum erit Regibus nostris ea de re, quæ usui futura erunt decernere.

VII. Aliquis fortasse existimare posset, tria illa capita quæ hucusque variis probationibus & testimoniis vera esse ostendimus, de necessitate promulgandarum & usu recipiendarum legum ecclesiasticarum, deque regij consensus adstipulatione, apud nos quidem haberi indubitata, sed hanc sententiam à Romanis Pontificibus nunquam fuisse approbatam, & in earum opinionum censum redigi debere quæ inter ambas potestates sunt controversæ. Sed præterquam quòd excipere possum de gravium auctorum numero, tam Theologiæ

Anastasio vita
Ioannis VII. de
Iustiniano: Quis
silio ut palatium
ingressus est, pro-
priumque adeptus
est imperium, remansit
quos antea sub
Domino Sergio
apostolica mem-
ria Pontificis Ro-
manæ direxerat, in
quibus diversa
capitula Romana
Ecclesiæ contra-
ria scripta in-
veniunt, per duos
Metropolitano
Episcopos demani
davit, dirigens
per eos & sacrum,
per quam denomi-
natum Pontificum
conjuravit et ad-
hortatus est ne
Apostolicæ Eccl-
siæ Concilium ag-
gredere, & que-
que ei visa essent
habere, & qua
adversa renuendo
excusaret. Sed
hæc humana fra-
gilitate timida,
hoc nequaquam
tenuis emendans,
per supradictos
Metropolitano di-
rectis ad Princeps
pem.

2